

Sisäministeriö

Viite: SMDno-2016-995

Tampereen yliopiston lausunto työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi

Tampereen yliopisto pitää rahankeräyslain uudistamista ja sitä koskevien hallinnollisten menettelyjen keventämistä tarpeellisena. Työryhmän ehdotus on perusteellisesti laadittu ja osoittaa nykyisessä lainsäädännössä olevia kehittämistarpeita. Esitys sisältää kuitenkin yliopistojen ja korkeakoulujen varainhankinnan näkökulmasta tarkennuksia vaativia kohtia.

Rahankeräysoikeus pääomittamiseen tulisi jatkua

Nykyisessä rahankeräyslaissa ammattikorkeakoulut, yliopistot ja Kansalliskallio voivat kerätä rahaa lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen sekä suoraan että pääomituksen kautta. Opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämät varainhankinnan vastinrahaohjelmat ovat tukeneet varainhankinnan käytäntöjen kehittymistä tähän suuntaan.

Vuoden 2010 yliopistolakimuutoksen perusteluissa ilmaistiin, että yliopistojen toimintavarojen ja pääoman kartuttamisen muodoksi jää pysyvästi lahjoitusten muodossa tapahtuva varainhankinta. Keräysvarojen pääomittamisesta ja rahastoinnista on yliopistouudistuksessa 2010 taloudellisen autonomian saaneille yliopistoille muodostunut tärkeä keino ulkoisista rahoituslähteistä riippumattomaan pitkäjänteiseen toiminnan kehittämiseen.

Mikäli yliopistoilla ei enää jatkossa olisi oikeutta kerätä rahaa pääomittamiseen, tämä vaatisi selkeämpiä tulkintoja siitä, mitä pääomittamisella tässä yhteydessä tarkoitetaan. Pääomittamisen kautta yliopisto toteuttaa myös yliopistolain 2§ mukaisia tehtäviä, pääomittamisella ei ole tästä tehtävästä erillisiä tavoitteita.

Esitetty lakimuutos ei tarkasti kerro, onko lahjoitettujen varojen rahastointi jatkossa mahdollista ja millä tavoin. Yliopistot rahastoivat lahjoitusvaroja erilaisiin rahastoihin. Rahastoista riippuen yliopistolain 2§ mukaisen toiminnan tueksi käytetään rahaston tuottoja tai myös rahaston pääomaa. Rahastot mahdollistavat lahjoitusvarojen tarkoituksenmukaisen hallinnan, seurannan sekä pitkäjänteisen lahjoitusvarojen käytön yliopistolain mukaisten tehtävien toteuttamiseksi. Rahastointi ja pääomitus ovat yliopiston keinoja, joilla yliopisto voi autonomisesti ja pitkäjänteisesti huolehtia yliopistolain 2§ mukaisten tehtävien hoidosta ja kehittämisestä.

Tampereen yliopisto katsoo, että rahankeräyslakia tulisi tältä osin muuttaa. Joko niin, että yliopistoille ja ammattikorkeakouluille sallitaan pääomitus myös jatkossa tai täsmennetään, mitä pääomittamisella lain tässä kohdassa tarkoitetaan, jotta lahjoitusten rahastointi on jatkossakin mahdollista.

Vuosittilistusten käytännöt yliopistoissa

Rahankeräyslain uudistamisella pyritään hallinnollisesti keveämpiin käytäntöihin. Tampereen yliopisto pitääkin erittäin hyvänä, että rahankeräyslupa myönnettäisiin jatkossa toistaiseksi voimassaolevana. Tampereen yliopisto toivoo kuitenkin, että vuosittilistusten osalta lakiesitystä

täsmennetään: mitä raportoinnit, vuosisuunnitelman sekä lahjoitusvarojen käytön raportoinnit pitävät sisällään, jotta hallinnollisesti keveämpi raportointi aidosti toteutuu.

Vastikkeellisuuden ja keräystunnusten määrittelyä tulee selkeyttää

Yliopistojen varainhankinta on jatkuvaa ja ulkoista rahoitusta neuvotellaan eri lähteistä samanaikaisesti. Käytännössä on hyvin vaikeaa todentaa, milloin lahjoitus on saapunut rahankeräyslain mukaisesti ”julkisuuteen vetoamalla” ja milloin kyse on lahjoituksesta, joka on saapunut ilman ”nimenomaista pyyntöä”.

Yliopistojen ja kumppaneiden välinen yhteistoiminta tapahtuu nykyisin hyvin monimuotoisesti, myös muuna kuin maksullisena palvelutoimintana, ja siihen voi liittyä myös lahjoituksia yrityksiltä ja yhteisöiltä. Verkostomainen toimintatapa ja yhteiskehittäminen avaavat uusia mahdollisuuksia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteuttamiseen kumppaneiden kanssa yhdessä. Näissä tilanteissa on vaikea todentaa, milloin syntyy kumppania hyödyttävä vastike.

Tulkintoja vastikkeellisuudesta tulisi täsmentää. Yliopistojen kannalta oleellisia eivät ole ns. vähäpätöisten keräystunnusten jakamiset vaan suhdetoimintaan oleellisesti kuuluvien tapaamis- ja viestintämuotojen ylläpitäminen. Esimerkiksi erilaisten lahjoittajatapaamisten ja lahjoittajien uutiskirjeiden tms. viestinnän tuottaminen tulisi olla mahdollista ilman, että sitä tulkitaan vastikkeeksi lahjoituksesta. Kyse on suhdetoimintaan ja yliopiston yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen luontevalla tavalla kuuluvia käytäntöjä, joita toteutetaan myös muiden yliopiston kumppaneiden kanssa.

Perusteluihin sisältyvää mainintaa siitä, että kunniataulussa tai esimerkiksi yliopiston tiloissa ei voisi mahdollisen markkinointihyödyn takia julkaista yritysten nimiä, pidämme perusteettomana ja tulkintojen kannalta hankalana. Olisiko muilla yhteisöillä ja säätiöillä mahdollisuus nimeen kunniataulussa? Lahjoituksista tehdään tiedotteita, joita välitetään sekä yliopiston että lahjoittajan viestintäkanavissa ja ne voivat jäädä hyvin pysyvästi löydettäväksi mm. google-hakujen avulla internetistä. Yleisöt voivat olla mm. näillä tiedotteilla huomattavasti suuremmat kuin yliopiston tiloissa sijaitsevalla fyysisellä kunniataululla.

Tampereella 14.3.2018

Petri Lintunen
hallintojohtaja

Valmistelijat: sidosryhmäjohtaja Päivi Myllykangas ja yhteyspäällikkö Mia Simpanen